

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.9.29
KOM(2010) 525 galutinis

2010/0279 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl vykdymo užtikrinimo priemonių, skirtų perviršiniam makroekonominiam
disbalansui naikinti euro zonoje**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Atsiradęs didelis makroekonominis disbalansas, įskaitant didelius ir nemažėjančius konkurencingumo tendencijų skirtumus, prasidėjus krizei buvo labai žalingas Europos Sąjungai, ypač eurui. Prieš krizę mažos finansavimo sąnaudos skatino neteisingai skirstyti išteklius, dažnai juos skiriant mažiau našioms reikmėms, kartu kai kuriose valstybėse narėse skatinant netvarų vartojimo lygį, būsto kainų burbulą ir išorės bei vidaus skolos susikaupimą. Todėl svarbu kurti naują struktūrinę neigiamo makroekonominio disbalanso prevencijos ir naikinimo kiekvienoje valstybėje narėje procedūrą.

Komunikate ir pranešime „EPS@10: Ekonominės ir pinigų sąjungos laimėjimai ir uždaviniai po 10 metų nuo jos sukūrimo“¹ Komisija pasiūlė visapusę politinę darbotvarkę, kaip gerinti EPS veikimą. Jame pabrėžta, kad siekiant anksti nustatyti ir mažinti makroekonominį disbalansą visų pirma reikia plėsti ekonominę priežiūrą. Laikyta, kad griežtesnė priežiūra ypač pagrįsta išorės konkurencingumo ir einamosios sąskaitos balanso srityse, kur nuo euro įvedimo tarp atskirų valstybių narių atsirado didelių skirtumų. Siekdama spręsti šias problemas 2008 m. liepos mėn. Euro grupė susitarė pradėti reguliarias konkurencingumo pokyčių euro zonoje peržiūras, kurios buvo naudingos.

„Europa 2020“ – didelio užmojo visapusiška strategija siekiant pažangaus, tvaraus ir visiems juntamo ES ekonomikos augimo. Turint omenyje krizę, strategijoje nustatomas naujas tikslas – šalinti Europos makrofinansinių ir struktūrinių iššūkių priežiūros trūkumus. Atsižvelgiant į glaudžius ekonominius ir finansinius euro zonos tarpusavio ryšius ir jų poveikį bendrajai valiutai, strategijoje „Europa 2020“ raginama kurti specifinę euro zonos politikos sistemą platesniam makroekonominiam disbalansui naikinti². Vertinant iš šios perspektyvos, reikalingas teisės aktais įtvirtintas mechanizmas, skirtas stebėti makroekonominio disbalanso šaltinius ir prireikus užtikrinti tinkamus taisomuosius veiksmus. Labai svarbu ir būtina susieti prevencinius veiksmus su taisomaisiais, kad būtų išvengta skausmingo ekonomikos koregavimo, kai disbalansas tampa nebevaldomas.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS REZULTATAI

Turint omenyje precedento neturinčio masto krizę ir neskaitant skubių veiksmų, kurių imtasi neatidėliotiniams poreikiams patenkinti, Komisija greitai sureagavo pateikdama didelio užmojo, tačiau tikrovišką reformų darbotvarkę. Atitinkamai 2010 m. gegužės 12 d. ir birželio 30 d. pateikti du komunikatai Europos Parlamentui ir Tarybai. Kaip ryšio priemonę pasirinkusi viešus teisinius dokumentus, Komisija siekė parodyti, kad įsipareigoja palaikyti dialogą su valstybėmis narėmis, Europos Parlamentu ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis, kartu pateikdama praktiškų veiksmų pasiūlymų.

¹ „European Economy“ Nr. 2/2008, Europos Komisijos Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas.

² Anksčiau Komisija ne kartą pasisakė už gilesnį ir platesnį ekonomikos koordinavimą euro zonoje, įskaitant 2009 m. pranešimą apie euro zoną ir 2008 m. komunikatą „EMU@10: Ekonominės ir pinigų sąjungos laimėjimai ir uždaviniai po 10 metų nuo jos sukūrimo“.

2010 m. gegužės 12 d. komunikate Komisija pateikė ekonominės politikos koordinavimo stiprinimo kelių ramsčių metodą. Komunikate pabrėžta būtinybė visiškai pasinaudoti pagal Sutartį turimomis priežiūros priemonėmis. Kai būtina, esamos priemonės turėtų būti iš dalies pakeistos ir papildytos. Komunikate raginta labiau laikytis Stabilumo ir augimo plano ir plėsti ekonominę priežiūrą. Todėl, nustačius ekonominės politikos koordinavimo Europos semestrą, valstybėms narėms galėtų būti naudingas ankstyvas Europos masto koordinavimas. Be to, komunikate nustatyti principai, kuriais turėtų būti pagrįsta tvirta euro zonos valstybių narių krizių valdymo sistema. Apskritai daugelis pasiūlymų skirti visai ES, bet euro zonos problemos būtų sprendžiamos nustatant griežtesnes taisykles.

Tuo tarpu išaugo įtampa finansų rinkose ir 2010 m. gegužės 9 d., remdamasi Komisijos pasiūlymu, neeilinė ECOFIN taryba priėmė sprendimą dėl Europos stabilizavimo priemonės nustatymo ir susitarė dėl tvirtesnio išipareigojimo pagrįstais atvejais greičiau vykdyti fiskalinį konsolidavimą.

2010 m. birželio 30 d. Europos Komisija priėmė atnaujintą komunikatą, kuriame išsamiau apibrėžiami gegužės 12 d. komunikate išdėstyti ekonominės priežiūros principai. Jame didžiausias dėmesys skirtas įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo klausimams. Jame pabrėžta, kad ES reikia vykdyti griežtesnę makroekonominę šalių priežiūrą, kuri apimtų visas susijusias ekonominės politikos sritis. Makroekonominis disbalansas turėtų būti vertinamas kartu su fiskaline politika ir ekonomikos augimą skatinančiomis reformomis pagal strategiją „Europa 2020“. Griežtesnė priežiūra būtų įtvirtinta Europos semestro koncepcija ir papildyta įvairiomis sankcijomis siekiant užkirsti kelią perviršiui, kuris galėtų kelti grėsmę ES ir euro zonos finansiniam stabilumui, arba jį panaikinti. Kiek tai susiję su biudžetu, tiek prevencinė, tiek korekcinė Stabilumo ir augimo pakto dalys turėtų būti patobulintos. Taip pat pateikti bendrieji makroekonominio disbalanso tarp valstybių narių mažinimo principai.

Pateikdama minėtus komunikatus Komisija prisidėjo prie kovo mėn. Europos Vadovų Tarybos įsteigtos Ekonomikos valdysenos darbo grupės, kuriai vadovauja Europos Vadovų Tarybos pirmininkas, darbo. Darbo grupė pripažino, kad disbalansas yra ypatinga problema, visų pirma euro zonos narėms. Pripažinta, kad reikalinga visapusiškesnė makroekonomikos pokyčių stebėseną pagal keletą pagrindinių rodiklių, visų pirma taikant išpėjimo mechanizmą. Apskritai sutarta, kad makroekonominė priežiūra turėtų būti vykdoma lygiagrečiai su biudžeto priežiūra pagal Stabilumo ir augimo pakta.

Europos Vadovų Taryba atidžiai sekė Darbo grupės darbą. Pirmosios gairės pateiktos birželio 17 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose, kuriose sutarta kurti rezultatų suvestinę, kad būtų galima iš anksto nustatyti netvarias arba pavojingas tendencijas. 2010 m. rugsėjo 16 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose palankiai įvertintas naujos makrolygio priežiūros sistemos, skirtos tvarumo principų neatitinkantiems konkurencingumo nukrypimams bei disbalansui stebėti ir laiku koreguoti, kūrimas.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Visavertį makroekonominio disbalanso prevencijos ir naikinimo mechanizmą sudaro du reglamentų pasiūlymų projektai. Šiame pirmajame pasiūlyme apibrėžiama perviršinio disbalanso procedūra, o antrajame didžiausias dėmesys skiriamas susijusioms vykdymo užtikrinimo priemonėms. Abu elementai iš eilės aptariami šiame aiškinamajame memorandume.

Šiame pirmajame pasiūlyme nustatoma sistema, skirta makroekonominiam disbalansui, įskaitant mažėjančio konkurencingumo tendencijas, nustatyti ir mažinti. Iš esmės ji papildo makrolygio struktūrinės šalių priežiūros procesą, numatytą pagal strategiją „Europa 2020“.

Perviršinio disbalanso procedūra (PDP) yra visiškai naujas ekonominės priežiūros proceso elementas. Ją sudaro reguliariai atliekamas disbalanso rizikos vertinimas, įskaitant įspėjimo mechanizmą, kartu su taisyklėmis, skirtomis sudaryti sąlygas imtis taisomųjų veiksmų, jei neigiamas makroekonominis disbalansas išsiplečia už fiskalinės politikos ribų. PDP taikoma kiekvienai valstybei narei.

Priežiūra prasideda nuo įspėjimo mechanizmo, skirto nustatyti valstybes nares, kurių makroekonominio disbalanso lygis gali tapti probleminis. Įspėjimo mechanizmą sudaro rezultatų suvestinė (3 straipsnis), kurią papildo vertinamoji analizė. Rezultatų suvestinė turi būti skaidri, pakankamai paprasta ir pagrįsta ekonomine logika. Todėl konkrečiais rodikliais siekiama užtikrinti, kad būtų laiku nustatomas įvairiose ekonomikos dalyse atsirandantis disbalansas. Rodikliai turėtų būti pakankamai visapusiški, kad apimtų visus galimus esminio disbalanso atvejus ir užtikrintų, kad jie būtų pakankamai jautrūs ir leistų anksti nustatyti disbalansą. Rezultatų suvestinė bus sudaryta iš kelių rodiklių kiekvienai valstybei narei.

Siekiant didinti skaidrumą ir atskaitomybę, bus nustatytos ir paskelbtos kiekvieno rodiklio ribos, kurias viršijus pateikiamas įspėjimas. Kai kurių rodiklių ribos bus simetriškos; jomis bus nustatomas tiek pernelyg didelis, tiek pernelyg mažas kintamojo dydis. Vis dėlto svarbu turėti omenyje, kad rodikliai neturėtų būti vertinami kaip politikos tikslai ar politikos priemonės. Pavyzdžiui, 3 % einamosios sąskaitos deficitas gali būti laikomas priimtinu konvergencijos siekiančioje šalyje, kurios investiciniai poreikiai dideli, bet ne labiau pažengusioje šalyje, kurios gyventojai sparčiai senėja. Todėl ribos turėtų būti vertinamos kaip orientacinės vertinimą atlikti padedančios vertės, bet jos neturėtų būti traktuojamos mechaniškai; jas turėtų papildyti ekonomikos vertinimas ir žinios apie šalies specifiką.

Siekdama užtikrinti visišką įspėjimo mechanizmo veikimo skaidrumą, Komisija atskirame dokumente pateiks rezultatų suvestinės rodiklius, jų atitinkamas vertes ir susijusias pagrindines metodikas. Rezultatų suvestinės sudėtis laikui bėgant galėtų keistis atsižvelgiant į kintančias grėsmes makroekonominiam stabilumui arba duomenų surinkimo pažangą. Galimi rodikliai tikriausiai būtų tiek išorės, tiek vidaus. Išorės būklės (pvz., einamoji sąskaita ir išorės skola) ir kainų arba sąnaudų konkurencingumo (pvz., realusis efektyvusis valiutos keitimo kursas) priemonės padėtų nustatyti išorės disbalansą. Vidaus rodiklių (pvz., privačiojo ir viešojo sektoriaus skola) naudojimas pateisinamas tuo, kad išorės disbalanso nebūna be vidaus disbalanso. Pati vidaus rodiklių stebėseną taip pat gali būti pateisinama tuo, kad vidaus disbalansas gali turėti pasekmių kitoms valstybėms narėms, visų pirma dėl finansų krizių plitimo. Visi šie rodikliai patenkintų daugumą analitinių poreikių, kad būtų preliminariai įvertintas galimas disbalansas.

Rezultatų suvestinės rezultatus Komisija reguliariai skelbs kartu su Komisijos ataskaita, kurioje bus pateikiamas įvairių jos rodiklių galimai prieštaringų požymių kontekstas (4 straipsnis). Remdamasi visa turima informacija Komisija sudarys valstybių narių, kurioms galimai kyla disbalanso rizika, sąrašą. Ankstyvas klausimo aptarimas Taryboje ir Euro grupėje Komisijai sudarys sąlygas palaikyti tinkamą grįžtamąjį ryšį su valstybėmis narėmis ir užtikrins Komisijos svarstymų skaidrumą. Po šių diskusijų valstybėms narėms, kuriose pagal įspėjimo mechanizmą nustatytas galimas disbalansas arba jo rizika, Komisija atliks joms pritaikytus nuodugnius tyrimus (5 straipsnis). Tai bus išsamus pagrindinių problemų nustatymoje valstybėje narėje tyrimas. Prireikus tyrimas gali būti atliekamas kartu su priežiūros

vizitais į tą šalį. Bus atsižvelgta į visus Europos sisteminės rizikos valdybos išankstinius išpėjimus ar rekomendacijas kartu su nagrinėjamos valstybės narės politikos ketinimais, nurodytais jos stabilumo ir konvergencijos programoje ir nacionalinėje reformų programoje. Šios nuodugnios Komisijos analizės rezultatai gali būti trijų rūšių, kaip numatyta 6 ir 7 straipsniuose:

- Jei makroekonominis disbalansas laikomas neprobleminiu, Komisija siūlys nesiimti jokių tolesnių veiksmų.
- Jei, Komisijos nuomone, atlikus nuodugnų tyrimą yra makroekonominis disbalansas (arba jo rizika), ji rekomenduos Tarybai pagal Sutarties 121 straipsnio 2 dalį priimti reikiamą prevencinę rekomendaciją tai valstybei narei. Laikantis bendrų ekonominės politikos gairių ir atsižvelgiant į disbalanso pobūdį, prevencinėse rekomendacijose gali būti aptariami įvairių politikos sričių uždaviniai.
- Jei nuodugnus tyrimas rodo didelį disbalansą arba disbalansą, kuris kelia grėsmę deramam ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui konkrečioje valstybėje narėje, remdamasi Komisijos rekomendacija Taryba gali pagal Sutarties 121 straipsnio 4 dalį priimti rekomendacijas dėl perviršinio disbalanso susidarymo ir rekomenduoti tai valstybei narei imtis taisomųjų veiksmų iki nustatyto termino ir pateikti politikos ketinimus taisomųjų veiksmų plane. Valstybės narės, kurių disbalansas perviršinis, kaip apibrėžta PDP, turėtų jausti didesnę kitų šalių spaudimą. Šios PDP rekomendacijos turėtų būti skelbiamos; jos turėtų būti išsamesnės ir konkretesnės negu 6 straipsnyje numatytos prevencinės rekomendacijos. Atsižvelgiant į disbalanso pobūdį, politikos rekomendacijos galėtų būti susijusios su fiskalinės, darbo užmokesčio, makrolygio struktūros ir makrolygio rizikos ribojimo politikos aspektais, kurie priklauso valstybės institucijų kompetencijai.

Pradėjus PDP, atitinkama valstybė narė per tam tikrą laikotarpį privalės priimti taisomųjų veiksmų planą, kaip numatyta 8 straipsnyje, kuriame būtų nustatytas politikos priemonių įgyvendinimo veiksmų planas. Taisomųjų veiksmų planas patvirtintų tos valstybės narės ryžtą mažinti susidariusį disbalansą. Per du mėnesius po taisomųjų veiksmų plano pateikimo remdamasi Komisijos ataskaita Taryba įvertina taisomųjų veiksmų planą. Jei jis laikomas pakankamu, remdamasi Komisijos pasiūlymu Taryba turi priimti jį patvirtinančią nuomonę. Jei veiksmai, kurių imtasi arba kurie numatyti taisomųjų veiksmų plane, arba jų įgyvendinimo grafikas laikomi nepakankamais rekomendacijoms įgyvendinti, remdamasi Komisijos pasiūlymu, Taryba turi paraginti valstybę narę iki naujo termino pakoreguoti taisomųjų veiksmų planą. Procedūroje įtvirtintas lankstumas turėtų sudaryti sąlygas Tarybai teikiant PDP rekomendacijas nustatyti tinkamą terminą atsižvelgiant į disbalanso mastą ir primygtinumą ir galimybes taikant tam tikrą politiką ištaisyti padėtį. Kitaip nei fiskalinėje politikoje, naikinant disbalansą nacionalinės vyriausybės tiesiogiai valdo ne visus politikos svertus. Be to, taisomosios politikos poveikis disbalansui, atsižvelgiant į jo pobūdį, gali pasireikšti vėliau. Pavyzdžiui, dešimt metų iki krizės 2008 m. euro zonos valstybių narių konkurencingumas ir einamosios sąskaitos balansas nuolat skyrėsi. Konkurencingumui atkurti ir išorės disbalansui panaikinti reikia, kad reikšmingai pasikeistų santykinės kainos ir sąnaudos ir kad paklausa ir pasiūla būtų perskirstyta tarp eksportui uždaro ir atviro sektorių. Daugelio euro zonos valstybių narių ekonomikai būdingas palyginti didelis darbo ir produktų rinkų nelankstumas, dėl kurio, jei nebus vykdomos tinkamos reformos, ekonomikos koregavimo laikotarpis gali ilgėti. Visais atvejais Komisija stebės, kaip atitinkamos valstybės narės įgyvendina taisomuosius veiksmus, pagal jų teikiamas reguliarias pažangos ataskaitas, kaip numatyta 9 straipsnyje. Ekonominėms aplinkybėms pasikeitus, PDP rekomendacijos gali būti iš dalies keičiamos remiantis Komisijos rekomendacija.

Remdamasi Komisijos rekomendacija, Taryba spęs, ar atitinkama valstybė narė ėmėsi rekomenduotų taisyklių veiksmų. Šio vertinimo sąlygos išdėstytos 10 straipsnyje. Tarybai nusprendus, kad atitinkama valstybė narė ėmėsi tinkamų veiksmų, procedūra bus laikinai sustabdoma. Laikinas jos sustabdymas reiškia, kad valstybė narė daro pakankamą pažangą imdamasi taisyklių veiksmų. Tačiau dėl galimai ilgo laikotarpio nuo taisyklių veiksmų patvirtinimo iki jų realaus poveikio veiksmingas makroekonominio disbalanso panaikinimas gali užtrukti. Atitinkama valstybė narė turės periodiškai teikti ataskaitas ir jai bus taikoma priežiūra, kol PDP bus iš tikrųjų nutraukta.

Ilgalaikiai ir sėkmingi taisyklieji veiksmai galiausiai padės panaikinti disbalansą. Kaip numatyta 11 straipsnyje, paviršinio disbalanso procedūra bus nutraukta, kai remdamasi Komisijos rekomendacija Taryba nuspręs, kad valstybėje narėje nebėra paviršinio disbalanso.

Jei atitinkama valstybė narė nesiėmė tinkamų veiksmų, jai ir toliau bus taikoma paviršinio disbalanso procedūra. Taryba turėtų priimti persvarstytas rekomendacijas su nauju terminu (kuris tikriausiai būtų trumpesnis), iki kurio reikia imtis taisyklių veiksmų. Pagal vykdymo užtikrinimo mechanizmą euro zonos valstybėms narėms galiausiai galėtų būti pritaikytos sankcijos, apibūdintos Reglamente dėl vykdymo užtikrinimo priemonių, skirtų paviršiniam makroekonominiam disbalansui naikinti euro zonoje. Be to, nepakankamas rekomendacijų, pateiktų atsižvelgiant į disbalanso priežiūrą, laikymasis galėtų būti laikomas sunkinančiu veiksmu vertinant fiskalinę būklę pagal Stabilumo ir augimo pakta, dėl to, kiek tai susiję su vykdymo užtikrinimu, atsirastų savaime stiprėjanti įvairių politikos krypčių sinergija.

Antrasis reglamento pasiūlymas susijęs su paviršinio makroekonominio disbalanso naikinimo priemonių vykdymo užtikrinimu. Jis pridedamas prie šio PDP reglamento, didžiausią dėmesį skiriant priemonių vykdymo užtikrinimui euro zonos valstybėse narėse. Jame patikslinta, kad jei valstybė narė pakartotinai nesiima veiksmų pagal Tarybos rekomendacijas paviršiniam disbalansui mažinti, ji turės mokėti metinę baudą, kol Taryba nuspręs, kad buvo imtasi taisyklių veiksmų. Pakartotinis rekomendacijų nesilaikymas apibrėžtas kaip Tarybos rekomendacijų nesilaikymas iki naujo termino, nustatyto pagal Reglamento (...) 10 straipsnio 4 dalį. Be to, valstybė narė turės mokėti metinę baudą ir tuomet, jei ji Tarybai ir Komisijai pakartotinai nepateiks taisyklių veiksmų plano, kuris būtų pakankamas siekiant laikytis Tarybos rekomendacijų. Šiuo atveju pakartotinis plano nepateikimas apibrėžtas kaip pakankamo taisyklių veiksmų plano nepateikimas iki naujo termino, nustatyto pagal Reglamento (...) 8 straipsnio 2 dalį. Metinė bauda euro zonos valstybėms narėms suteiks reikiamą paskatą laikytis rekomendacijų arba parengti pakankamą taisyklių veiksmų planą net ir sumokėjus pirmąją baudą.

Siekiant užtikrinti vienodas sąlygas valstybėms narėms, bauda turėtų būti vienoda visoms euro zonos valstybėms narėms ir lygi 0,1 % atitinkamos valstybės narės praėjusių metų BVP. Paprastai Komisija siūlys didžiausią numatytą baudos dydį ir šis pasiūlymas bus laikomas priimtu, jei Taryba per dešimt dienų nuo Komisijos pasiūlymo priėmimo kvalifikuota balsų dauguma nenuspręs priešingai. Vienbalsiai nusprendusi Taryba gali iš dalies pakeisti Komisijos pasiūlymą pagal Sutarties 293 straipsnio 1 dalį.

Remdamasi Komisijos pasiūlymu Taryba gali nuspręsti panaikinti arba sumažinti baudą. Komisija galėtų tokį pasiūlymą pateikti įvertinusi pagrįstą valstybės narės prašymą – taip įrodinėjimo pareiga, susijusi su sankcijos taikymu, būtų perkelta. Be to, Komisija galėtų pateikti tokį pat pasiūlymą ir atsižvelgdama į išimtinės ekonomines aplinkybes, apibrėžtas Stabilumo ir augimo pakte (Reglamente (EB) Nr. 1467/97).

Tarybos sprendimus dėl šių baudų priims tik nariai, atstovaujantys valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro. Į Tarybos nario, atstovaujančio valstybei narei, kuriai skirti sprendimai, balsavimą nebus atsižvelgiama.

Šiame reglamento pasiūlyme numatytos baudos sudaro kitas įplaukas, kaip nurodyta Sutarties 311 straipsnyje. Atsižvelgiant į praktiką, nusistovėjusią pagal Stabilumo ir augimo pakto korekcinę dalį (Reglamentą (EB) Nr. 1467/97), šios įplaukos bus paskirstytos valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro ir kurioms netaikoma perviršinio disbalanso procedūra, apibrėžta Reglamente (...), ir perviršinio deficito procedūra, apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 1467/1997, proporcingai jų daliai skaičiuojant visas tinkamų valstybių narių bendrąsias nacionalines pajamas.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl vykdymo užtikrinimo priemonių, skirtų perviršiniam makroekonominiam disbalansui
naikinti euro zonoje**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 136 straipsnį kartu su 121 straipsnio 6 dalimi,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisės akto pasiūlymą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³,

sprenddami pagal įprastą teisėkūros procedūrą,

kadangi:

- (1) Sąjungos mastu koordinuojant valstybių narių ekonominę politiką, kaip nustatyta Sutartimi, turėtų būti užtikrinta atitiktis pagrindiniams kainų stabilumo, viešųjų finansų būklės bei pinigų politikos sąlygų patikimumo ir mokėjimų balanso tvarumo principams.
- (2) Reikia remtis patirtimi, įgyta per pirmąjį ekonominės ir pinigų sąjungos veikimo dešimtmetį.
- (3) Visų pirma, siekiant išvengti pernelyg didelio makroekonominio disbalanso susidarymo ir padėti valstybėms narėms, kuriose jis susidaro, parengti taisomuosius planus iki nuokrypių išsigalėjimo, valstybių narių ekonominės politikos priežiūrą reikėtų išplėsti, kad ji apimtų ne tik biudžeto priežiūrą. Šį išplėtimą turėtų lygiagrečiai papildyti biudžeto priežiūros griežtinimas.
- (4) Siekiant mažinti šį disbalansą, teisės aktais būtina nustatyti procedūrą.
- (5) Sutarties 121 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytą daugiašalę priežiūrą tikslinga papildyti specifinėmis makroekonominio disbalanso nustatymo, prevencijos ir naikinimo taisyklėmis. Procedūra turėtų būti įtvirtinta taikant metinį daugiašalės priežiūros ciklą.
- (6) Reglamento (ES) Nr. [...] vykdymo užtikrinimą reikėtų paremti nustačius baudas valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, jei jos pakartotinai nesilaiko rekomendacijų mažinti perviršinį makroekonominį disbalansą.

³ OL C , , p. .

- (7) Makroekonominis disbalansas gali sukelti pernelyg didelį viešųjų pajamų ir išlaidų svyravimą per visą ekonomikos ciklą, dėl to keičiasi nominalieji duomenys ir iškraipomas fiskalinio planavimo ir sprendimų priėmimo vaizdas. Remiantis iškreiptomis tendencijomis priėmus netinkamus fiskalinės politikos sprendimus, galėtų sumažėti viešųjų finansų tvarumas arba jam kilti pavojus. Nekontroliuojamas fiskalinis ir kitų rūšių makroekonominis disbalansas gali savaime stiprėti ir galimai sukelti grėsmę deramam ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui. Dėl šių priežasčių makroekonominio disbalanso naikinimo sistema turėtų didinti valstybių narių, kurių valiuta yra euro, biudžetinę drausmę.
- (8) Už pakartotini Tarybos rekomendacijų perviršiniam makroekonominiam disbalansui mažinti nesilaikymą paprastai turėtų būti skiriama metinė bauda, kol Taryba nuspręs, kad valstybė narė ėmėsi taisomųjų veikslių atsižvelgdama į jos rekomendacijas.
- (9) Be to, valstybei narei pakartotinai neparengus taisomųjų veikslių plano pagal Tarybos rekomendacijas, paprastai taip pat turėtų būti taikoma metinė bauda, kol Taryba nuspręs, kad valstybė narė pateikė taisomųjų veikslių planą, kuriuo pakankamai atsižvelgiama į jos rekomendacijas.
- (10) Siekiant užtikrinti vienodas sąlygas valstybėms narėms, bauda turėtų būti vienoda visoms valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, ir lygi 0,1 % atitinkamos valstybės narės praėjusių metų bendrojo vidaus produkto (BVP).
- (11) Baudų skyrimo valstybėms narėms, nesilaikantiems veiksmingų priemonių makroekonominiam disbalansui panaikinti, procedūra turėtų būti tokia, kad baudos skyrimas tokioms valstybėms narėms būtų taisyklė, o ne išimtis.
- (12) Surinktos baudos turėtų būti paskirstytos valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, kurioms netaikoma perviršinio disbalanso procedūra ir kuriose tuo pačiu metu nėra susidaręs perviršinis biudžeto deficitas.
- (13) Įgaliojimas priimti atskirus sprendimus dėl šiame reglamente numatytos baudos skyrimo turėtų būti suteiktas Tarybai. Taryboje vykdant valstybių narių ekonominės politikos koordinavimą, kaip nurodyta Sutarties 121 straipsnio 1 dalyje, šie atskiri sprendimai yra būtini tolesni veiksmai, pagal Sutarties 121 straipsnį ir Reglamentą (ES) Nr. [.../...] Tarybai priėmus priemones.
- (14) Šiame reglamente pateiktos bendrosios veiksmingo Reglamento (ES) Nr. [.../...] vykdymo užtikrinimo taisyklės, todėl jis turėtų būti priimtas pagal įprastą teisėkūros procedūrą, nurodytą Sutarties 121 straipsnio 6 dalyje.
- (15) Kadangi deramai sukurti veiksmingos makroekonominio disbalanso nustatymo ir prevencijos sistemos valstybės narės negali dėl savo glaudžių prekybos ir finansinių tarpusavio ryšių ir dėl nacionalinės ekonominės politikos netiesioginio poveikio visai Sąjungai ir euro zonai, ir šio tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.

⁴ OL L [...], [...], p.[...].

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiame reglamente nustatoma baudų sistema siekiant veiksmingai naikinti makroekonominį disbalansą euro zonoje.
2. Šis reglamentas taikomas valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente taikomos Reglamento (ES) Nr. [.../...] 2 straipsnyje pateiktos terminų apibrėžtys.

Be to, taikoma ši apibrėžtis:

- išimtinės ekonominės aplinkybės – aplinkybės, kai pamatinę vertę viršijantis valdžios sektoriaus biudžeto deficitas yra laikomas išimtiniumi, kaip apibrėžta Sutarties 126 straipsnio 2 dalies a punkto antroje įtraukoje ir išaiškinta Tarybos reglamente (EB) Nr. 1467/97⁵.

3 straipsnis

Baudos

1. Remdamasi Komisijos pasiūlymu Taryba nustato metinę baudą, jei:

- (1) pagal Reglamento (ES) Nr. [.../...] 7 straipsnio 2 dalį ir 10 straipsnio 4 dalį nustatyti du terminai iš eilės, o po to Taryba nusprendžia, kad pagal to reglamento 10 straipsnio 4 dalį atitinkama valstybė narė vis dar nesiėmė rekomenduotų taisomųjų veiksmų, arba jei
- (2) pagal Reglamento (ES) Nr. [.../...] 8 straipsnio 1 ir 2 dalis nustatyti du terminai iš eilės, o po to Taryba nusprendžia, kad pagal to reglamento 8 straipsnio 2 dalį atitinkama valstybė narė pakartotinai pateikė nepakankamą taisomųjų veiksmų planą.

Laikoma, kad Taryba sprendimą priėmė, jei ji per dešimt dienų nuo Komisijos pasiūlymo priėmimo kvalifikuota balsų dauguma nenusprendžia jį atmesti. Taryba gali iš dalies pakeisti pasiūlymą pagal Sutarties 293 straipsnio 1 dalį.

2. Komisijos siūloma metinė bauda lygi 0,1 % atitinkamos valstybės narės praėjusių metų bendrojo vidaus produkto (BVP).

3. Nukrypdama nuo 2 dalies, Komisija gali, atsižvelgdama į išimtinės ekonominės aplinkybes arba pagrįstą atitinkamos valstybės narės prašymą, Komisijai pateiktą per dešimt dienų nuo 1 dalyje nurodyto Tarybos sprendimo priėmimo, siūlyti sumažinti baudos dydį arba ją panaikinti.

4. Jei valstybė narė sumokėjo metinę baudą už konkrečius kalendorinius metus, o po to pagal Reglamento (ES) Nr. [.../...] 10 straipsnio 1 dalį Taryba nusprendžia, kad valstybė narė tais metais

⁵ OL L 209, 1997 8 2, p. 6.

ėmėsi rekomenduotų taisomųjų veiksmų, už tuos metus sumokėta bauda valstybei narei gražinama *pro rata temporis*.

4 straipsnis
Baudų paskirstymas

Pagal šio reglamento 3 straipsnį surinktos baudos sudaro kitas įplaukas, kaip nurodyta Sutarties 311 straipsnyje, ir paskirstomos valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, kurioms netaikoma Reglamente (ES) Nr. [...] apibrėžta perviršinio disbalanso procedūra ir kuriose nėra susidaręs perviršinis deficitas pagal Sutarties 126 straipsnio 6 dalį proporcingai jų daliai skaičiuojant visas tinkamų valstybių narių bendrąsias nacionalines pajamas (BNP).

5 straipsnis
Balsavimas Taryboje

Dėl 3 straipsnyje nurodytų priemonių balsuoja tik tie Tarybos nariai, kurie atstovauja valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, o Taryba sprendimą priima neatsižvelgdama į Tarybos nario, atstovaujančio atitinkamai valstybei narei, balsavimą.

Ankstesnėje pastraipoje minėtų Tarybos narių kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama pagal Sutarties 238 straipsnio 3 dalies a punktą.

6 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse pagal Sutartį.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas